

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 102.

V Ljubljani, v sredo 6. maja 1885.

Letnik XIII.

Kmetom v pomoč.

Piše Ivan Belec.

O zemljiškem dolgu.

(Dalje.)

Zemljiški dolg se dá odpraviti.

Rekli smo, zemljiški dolg se mora odpraviti, če ne, se bo spremenila naša dežela v puščavo in naši kmetje v sužnje. Zdaj pa rečemo, zemljiški dolg se dá odpraviti. Kako? Najkrajša pot, se vé da, bi bila, ko bi se določilo, zemljiški dolg je ves zbrisan. Ali to bi bilo krivično, roparsko, kaj tacega ni po krščanskem uku nikdar dovoljeno. Dolg pa se dá odpraviti tudi po pošten, krščanski poti, da bi upniki nikakoršne škode ne imeli.

Kmet napravi lep hlev, ki veljá 1000 gld. Misli si, ker hlev toliko veljá, moram skrbeti, da mi bodo obresti povrnjene, da ne bom imel škode. Ker ima živina tak lep hlev, se morajo tudi pri živinski klaji povračevati obresti. Vsak dan bom dal živini toliko manj sená, da bo na ta način prihranjeno seno koncem leta vredno 50 gld. ali kolikor znašajo obresti od tisoča. Komu bi kmet škodoval? Škodoval bi živini. Se vé, prve dni bi se ne poznalo, da živina hujša, prihranjenega sena bi bilo pa že nekaj košev. Čez nekaj tednov bi že živina rebra kazala, koncem leta bi pa že najbrže kako živinče poginilo. Tedaj bi gospodar ne škodoval samo živini, ampak tudi sam sebi, ker bi s tem, da bi pri klaji prihranil 50 gld., vničil skoraj vso živino, ki je bila o začetku leta vredna nekaj stotin. Pripoveduje se, da je Ribničanu konj, ravno ko ga je stradati navadil, poginil.

Ali veste, kdo je ta kmet, kdo je ta Ribničan, ki si misli pri stradanju svoje živine kaj prihraniti? Ta Ribničan ni iz Ribniške doline doma, kajti v Ribniški dolini so ljudje bolj pametni kot marsikje drugod; ta Ribničan je upnik, ki na zemljišče posojuje. Upnik posodi za doto ali za pijačo gospodarju in ne krajcarja v korist zemljišču in vendar hoče dobivati obresti od zemljišča. Nekaj časa se obresti dobivajo, nekaj časa se zemljišče izsesava,

ne da bi se poznalo. Kmaló se pa to protinaturno izsesavanje tudi očitno pokaže, kakor smo v prejšnjih odstavkih videli: zemljišče oslabi, opeka, zgubi svojo vrednost. Kar je izstradana živina, to je po obrestih izsesano zemljišče. Upnik ne škoduje z jemanjem obresti samo zemljišču, ampak tudi sebi, ker izsesano zemljišče je vničeno in vničeno je ob enem posojilo, ki je bilo na zemljišče intabulirano.

To se dá najlaglje spričati s številkami. Iz naslednjega se razvidi, koliko je bilo v avstrijskih deželah zadolženih kmetijskih gruntov na javni dražbi prodanih in koliko so upniki pogubili:

Leta	Število eksekutivno prodanih kmetijskih gruntov	Na teh gruntih intabulirani dolgov	Gruntje so se prodali za	Tedaj so upniki zgubili
1874	4413	14 mil. gl.	9 mil. gl.	5 mil. gl.
1875	4885	16 " "	9 " "	7 " "
1876	5575	20 " "	12 " "	8 " "
1877	6948	27 " "	16 " "	11 " "
1878	9123	39 " "	19 " "	20 " "
1879	11278	40 " "	22 " "	18 " "
1880	12540	51 " "	26 " "	25 " "

L 1881 in 1882 je bilo nekoliko manj eksekutivnih prodaj kot l. 1880 in so tudi upniki nekaj manj pogubili. Zategadel je letos finančni minister rekel, da se je jelo na bolj obračati. Mi pa mislimo, da se le na videz na bolj obrača, v resnici gré pa vedno bolj navzdol. Ker je zadnje leta skoraj polovico upnikov pri eksekutivni dražbi vse zgubilo, zato zdaj ne ženejo tako radi na kant, ker si mislijo, bolje je da obresti dobivamo, kot da bi kapital in obresti zgubili. Dalje se tudi zdaj dolg vsako leto za nekaj milijonov pomnoži in sicer ne toliko zaradi novih posojil, ker povsod se slišijo tožbe, da se ne more na posodo dobiti, ampak ker se obresti, ki se ne morejo plačevati, pripisujejo. Na drugi strani pa zgubivajo po zemljiškem dolgu izsesana zemljišča vedno bolj svojo vrednost.

Kako je na Kranjskem v tej zadevi? V treh letih, namreč l. 1880, 1881 in 1882 se je na eksekutivnih dražbah prodalo 1272 kmetijskih posestev, ki so bila cenjena 1 milijon 431 tisoč gl. za 1 milijon 152 tisoč; na intabuliranih dolgovih so pogubili upniki 714 tisoč. Ako pomislimo, da je bilo

izmed teh posestev 111 zaradi zaostalega davka prodanih in ako še pomislimo, da so pri nekterih prodanih posestvih tudi prejšnji posestniki nekaj povrnjenega dobili, smemo sklepati, da so upniki skoro polovico svojih intabuliranih posojil zgubili.

Tedaj na zeló zadolženih kmetijskih posestvih so intabulirana posojila v resnici komaj dobro polovico vredna. Mislimo si, da je na nekem zemljišču, ki je štiri tisoč vredno, tudi štiri tisoč intabuliranega dolga in sicer na prvem mestu dva tisoč, na drugem in tretjem pa tisoč. Koliko je vreden na prvem mestu intabulirani dolg? Nekaj malega manj kot dva tisoč, ker se sem ter tje prigodi, da se zemljišče še za polovico tega, kar je bilo cenjeno, ne prodá. Na drugem mestu intabulirani dolg je vreden, če zeló visoko računimo, komaj dve tretjini, tedaj $666\frac{2}{3}$ gld. in tretji dolg komaj eno tretjino, tedaj $333\frac{1}{3}$ gld. Kajti navadno se morajo upniki za srečne šteti, ako dobé iz sksekutivno prodanega grunta, ki je bil štiri tisoč cenjen, čiste tri tisoč nazaj, ker se večidel dobiva iz zeló zadolženega prodanega grunta le polovica intabuliranega posojila.

(Dalje prih.)

O modérni šoli.

VIII.

Čudno je naše stoletje, v katero nas je postavila previdnost. Kako lepo znajo pisati osrečevalci človeštva, koliko lepih, človekoljubnih izrazov beremo! Res misliti bi moral in klicati: srečni narodi, srečna ljudstva! Srečen vek, saj te imenujejo vek „napredka“!

Kdo ne pozná „napredka“, tega premletega izraza? Povsodi ga silijo na dan, da je postal že res nekako prevsakdanj. „Napredovati“ hočejo v védi, „napredovati“ v industriji, „napredovati“, ne vem v čem še. Zakaj tedaj bi je ne udrli tudi modérni odgojevalci po tej uglajeni poti napredka? Tudi mi moramo napredovati, je klic novotarskih pedagogov.

Pa oglejmo si nekoliko ta „napredek“, je-li res

LISTEK.

Pisma iz tujine.

III.

V svojem drugem pismu sem narisal narodnjaka na tujem, kakoršen naj bo po mojih nazorih. Ali je treba še kaj besedi o njegovem nasprotniku o renegatu, bodi si že nemškutar, lahon ali madjaron? Pri nas imamo žalibog mnogo te zalege. Nismo sicer temu toliko sami krivi, kakor naša vzgoja, katero imajo večinoma tujei v rokah, ali bolezen je na našem telesu, treba nam je toraj znati, kako se je iznebiti, kako čuvati se je v prihodnje. Vse take uskoke iz narodnega tabora narod sam ravno tako hudo obsojuje, kakor obsojajo pri vojaki ubožnika od zastave, h kateri je prisegel. Meni ni na tem, da bi biležil take sodbe ter jih ponavljal v svarilen izgled ljudstvu, v prsih se mi javlja bolj kakor srd, — čut pomilovanja. To se razume, da tudi mene kakor vsacega narodnjaka skli v srce, da je v malobrojnem slovenskem narodu toliko odpadnikov. Ali vsak čas ima svoje može in dóba naše narodne pro-

bujenosti imela je mnogo zaspancev, zasleplencev, mesečnjakov, ki so kakor z odsotnim slovenskim duhom med nami Slovenci taval, sanjalo se jim je pa o samih mačehah. Dóba vzbujevanja nam je že minula. Ako družega ne, vsaj to lahko Slovenci rečemo, da smo probujeni.

Dandanes Slovenci tudi nimamo več toliko kukavice, ki se za vse drugo brigajo, samo za svoje gnjezdo ne, kakor smo jih imeli in vzrejali še pred deset- ali dvajsetletjem. Če hočemo slediti vzroku, zakaj ne, lahko ga najdemo. Vendar mi sedaj tudi na tem ni, da bi to preiskoval. Ostanimo raji pri uskokih samih. Največ jih je bilo taci, ki so v tujino pridš, se kaj brzo iznarodili ter so ti postali od Maribora proti severu dalje Nemci, v Trstu Italijani, v Budapeštu pa Madžaroni. Za tako prelevljanje ima Slovenec že od narave vse lastnosti. Novemu jeziku se vsakdo hitro privadi, narodne noše za boljši stanove nima, posebnih šeg in navad tudi ne, edino, kar takemu kameleonu, ki navadno trdno vero slovenskega naroda s frazami liberalstva zamenja, ostane še v spominu na domovino, so „kranjske klobase“. Vendar so tudi tukaj izjeme; tako mi je rekel nekaj znanec na Dunaji, ki se je že po-

polnoma podunajil ter niti na domovino več mislil ni: „molim pa še vedno tako, kakor so me mati učili“.

Vzgoja po šolah je mnogo pripomogla, da smo bili Slovenci v prejšnjih časih in deloma še dandanes oni guano ali vsaj mavec, s katerim si je tujec svoje livade zboljševal. Ta roba je bila svoje dni prav po ceni; v novejšem časi pa ji je cena nekoliko poskočila, ker povprašujejo še vedno po njej, nudimo je pa manj, kakor bi jo drugi radi. Vendar ima Nemec tudi dandanes še pravico iskati in kopati za temi „gnojili“ ter zove svoje rove: „Ortsgruppe N. des deutschen Schulvereines“. Kakor Vam moram iz lastnih opazovanj med Nemci javiti, reči moram, da se v Nemcih še ni mnogo ohladilo zanimanje in vnema za „nemško šolsko društvo“, toraj nam bode še marsikaj potrpeti od te strani in dasi ne vstavljeno, nekoliko ovirano nam vendar bode naše napredovanje in probujenje.

Ker se je že mnogo pisalo o enakem šolskem društvu med nami Slovenci, naj še jaz izrečem svoje mnenje o tej zadevi, ker sem ravno pri odpadnikih in pri izneverovanju narodu in posebno pri odtujevanju po šolah. Popred pa bode treba nekoliko ohla-

vreden se tako imenovati? Tudi mi smo prijatelji pravemu napredku, ne pa onemu, s katerim hočejo moč kot Diesterweg in Dittes osrečiti človeštvo. Da, otrok mora napredovati v fizičnem, moralnem in verskem oziru. Moderna pedagogika pa uči takole: napreduj in napreduj tako dolgo, da pozabiš na Boga in da se izneveriš krščanstvu. Človeka hoče odgojiti le za zemsko življenje; za vest, za pravico Božjo, za onstransko življenje jej ni nič mari. Mladino napeljuje k svetni vladnosti in svetnemu veselju. Kam pelje ta pot? Nikamor drugam, kakor do mrzlega materijalizma. Konec poti se ne dá utajiti, ondi stoji zapisano: „s smrtjo je vse pri kraju!“ Naj se imenuje taka izgoja še tako pogostoma „napredna“, „humanna“ — ti lepi izrazi so le pobeljeni grobovi. „Dajte besedam svoj pomen nazaj“, bi lahko klicali z velikim Pijem IX. Prav resnično, to ni „napredek“ to je „nazadek“ v stan paganstva.

Ni li resnična naša trditev? Šoli so vzeli verski značaj, iztrgali so jo ljubeči cerkvi. Kdor pa stori to, ta hoče človeka odtajiti Bogu, ta odgoja človeka le za to zemljo. Človeka more izobraziti dušno in telesno le taka šola, v kateri veje duh cerkven.

Duh materijalizma je prešinil današnje šolstvo. Kaj naj pomeni sicer ostri in brezobzirni boj proti verskim šolam? Veronauk se izriva iz šole, ali pa se mu odmeri le toliko prostorčka, da je njegov vpliv brezvzpešen.

Kako dobro piše o tej stvari verni protestant Krummacker: „Naše šolstvo je zašlo v paganstvo, krščanski vpliv zatrt ali nalašč ali tudi vsled brezskrbnosti, postal je nekaka stranska reč brez pomena. Naše šole so svetne; mladino pošiljajo vanje, da bi se izurila v dobičkariji in umetnosti. In potem govore: ondi se vzgojajo dobri državljani. Vprašam pa: ali more biti kdo dober državljan, če ni ob enem dober kristjan? Ali ni krščanstvo glavna trdnjava in glaven steber krščanskih držav?“

Moderna odgoja jo je zavozila na jako kriva, nevarna pota. „Vere ne potrebujemo za odgojo“ kliče moderni paganizem. „Temelj novemu pedagogičskemu poslopu naj so moderne naravoslovske vede, ki so se v novem veku tako zelo povzdignile.“ Vera nima več pravice vladati v sedanjih razsvitljenih časih. Naravoslovna véda naj bi bila danes izveličanje svetá! Darwin in njegova teorija! Njega molijo, njemu zažigajo kadilo, on naj je tudi podloga modernemu pedagogiki! Kaj čudni močje to! Za podlogo odgoji jemljejo vednost, ki je še polna vrto- glavih hipotez, katero uči ta učenjak tako, oni zopet drugače. V eni točki pa si so blezo vsi moderni naravoslovci enaki: Boga stvarnika ne priznavajo. Kaj relativne vrednosti je tedaj naravoslovska véda, ona naj bi bila tedaj zanesljiv temelj šolski odgoji? Otroka bi morala pripeljati šola do Njega, ki je vzor vsega pravega, lepega in dobrega; srce njegovo bi morala oprostiti grdih razvad in slabosti ter ga prešiniti z duhom čistega krščanstva. To je prava odgoja! More li naravoslovska véda doseči ta vzvišeni cilj, sosebno še ker se suče v vrtincu materijalizma in dvomov?

Po naravoslovju tedaj steguje moderna pedagogika svoje roke ter misli, da bode lahko izvršila svojo nalogo brez oživljajoče vere. Naravoslovje neče poznati Boga ter se je odpovedala viru življenja;

čiti se, da ne bom pisal v jezi in v strasti. — Mislim, da je hladnokrvno povedano, ako rečem, da imamo sedaj Slovenci še na vse strani toliko posla in poleg tega tako malo sil, da nasprotniku na tem polji ne moremo enakomerno slediti, tako, da nam ne preostaja družega, kakor braniti se, kolikor je moč ter naskoke in napadovanje še dalje odbijati. Mnogo nam konečno tudi nasprotnikovo naskakovanje in vsiljeno prodiranje ne bode škodovalo, ako pomislimo, da naš sosed skriva za tem napadovanjem in poplavljanjem samo svoje strateško nazadovanje, katero izvesti ali polagoma izvajati ga sili hujša sila, nego so vsi njegovi denarstveni pripomočki in vse njegovo gmotno požrtvovanje. Kaj se to pravi, narod je probujen, kaj se to pravi, prva misel tega probujenega naroda je misel o njegovi narodnosti, o tem smo že v zadnjih desetletjih v Evropi že nekoliko skusili. Klic o enakopravnosti se čuje iz ust tega naroda kot njegova jutranja pesen. Očitaneje tlačečemu in gospodujočemu narodu, da je krivico delal mlajšemu ali slabejemu narodu, to očitaneje mora zgodovina dejati v svoj zapisnik, to očitaneje žgé na vesti tlačitelja, to očitaneje opozarja sodnike in najima tlačitelj še tako izvrstno

postala je nekako mrtva véda. In ona bi vplivala na otroško srce oživljajoče? Glejte nasprotje! Kako pametno govori o tej zadevi krščanski naravoslovec R. Wagner: „Naravoslovske véde ne morejo biti nikdar človeštvu podloga pravi in resnični omiki, saj nikdar ne morejo zadovoljiti duha in srca. Kdor jih proglašja kot edino ali vsaj poglavitno podlogo, ta bode vzgojil rod brez vednosti in brez srca; izginiti mora iz človeštva ono, kar je najdražje. Neotesan materijalizem in zlato tele: to so sadovi one šole, ki obožava naturo. Začetek je tu: natura se časti po božje v védi in življenji; gruda je ljudem Bog, oni hlepé po bogastvu ter si ga hoté pridobivati brez truda.“

Naravoslovju v naročje se tedaj zatekajo sedanji odgojevalci: tu najdemo zdravilo, ki more ozdraviti bolno človeško družino, s temi besedami se tolažijo. Kaka zaslepljenost! Toliko bridkih izkušenj izvedó iz zgodovine, da nobena vzgoja ni nič vredna, ako ni zidana na trdni skali krščanskega prepričanja; bridke sadove svojih krivih naukov vidijo že sedaj bujno poganjati. Pa ne! K večni čisti resnici se nečejo več povrniti; to bi bilo sramotno za „razsvitljene“ moze šolnike. Kdo „novo-olikani“ bi še priznaval stvarnika? Priznavajo ga pač; to pa tedaj, kedar ga sramotilno omenjajo: Dajmo ga zasmehovati, nesramnega Galilejca (Voltaire).

Ako bomo imeli to srečo, da nam dalje časa učijo mladino učitelji, ki pijó svojo polovičarsko znanje iz nauka Darvinovega in iz naukov Darvinovih posnemovalcev, kam pridemo? Naj nam nikdo ne ugovarja: prijatelj pretirovaš! Kaj tacega se še ne godí v šoli. Išči in našel bodeš izgledov v višjih, srednjih in tudi ljudskih šolah. Saj tudi ni drugače mogoče; strupen nauk se širi iz vseučilišč na pripravnice in od tam kam? Mlad učitelj ga prinese celó v šolo ljudsko, kjer hoče svojo nenavadno dozdevno znanje pokazati ter povedati otrokom kaj tacega, kar jim ne pové niti katehet niti kdo drugi. Tajiti se ne dá in resnica, bridka resnica je: Darvini nauki prodirajo vedno bolj v šolo.

Današnja odgoja ni več odgoja od Boga in zopet k Bogu; pedagogika je postala antropologija. Poglejmo! „Boga stvarnika ni!“ Ako njega ni, kako more biti človek podoba Božja? Duše ni. Tedaj je človek stvar, ki se ne loči od živali po ničemur; on je le najbolj razvita žival. Kdo je tako kratkoviden, da bi ne sprevidel teh neizogibnih posledic? Kakoršni so nazeri o človeku, taka je se vé da tudi vzgoja. Ona vzgoja človeka le za ta svet, vzgoja ga kot stvar brez duše. Prav za prav bi pa v tem slučaju o vzgoji še govoriti ne mogli; človek žival bi se mogla le vzrežati ali privajati. Kakor govorimo pri živali le o reji, tako bi prav za prav šolniki materijalisti mogli govoriti tudi pri človeku le o reji, katero je krstil Darwin s „Züchtung“. O pravi vzgoji tedaj ni govoriti; duha in duše ne morejo blažiti, ker ju ni. Le poslušajmo pomenljive besede Sailerjeve: „Ako je izgojitelj zaverovan le v materijo, ne vidi nikjer družega kot minljivost in premembo, povsod le prah, nikjer pa duha, in na tej podlagi podučuje, ne stori družega, kakor da ponižuje človeško naturo; . . . razloček med živalijo in človekom izgine; otemneti mora misel o Bogu, o

zagovornike, izgovarjaj se ti in zavijaj resnico kakor ti drago, ako se ne opiraš samo na svoje presilje ter ne sodiš samo o svoji zadevi, zgubiti moraš pravdo, odstopiti moraš od svojih sam sebi pridelih si predpravice; dokler ne bode tehtnica, mirno na sredi obstala, ne bode miru.

Tehtnica, ta je bila dolgo dolgo časa mirna, ali ni bila v ravnotežji, nas Slovence so tuje krivice tlačile globoko pod ravnik. Naenkrat se strese tehtnica ter se začne gugati. Nekdo je vrgel „narodno vprašanje“ v nasprotno skledico. Mi v svoji skledici smo poskočili, ali nismo mogli ostati na vrhuncu v prvem trenutku doseženem in še sedaj se ziblamo gori in doli. Nemei mečejo na drugo stran v skledico svoje doneske za svoje šolsko društvo, ali vse njihove milijarde ne odtehtajo narodnega vprašanja. Kaj je to: narodno vprašanje? nič družega, kakor zavedati se svojih pravic nasproti drugim sosednim narodom, in to zavedanje vsled tega, ker se je zavedencu poprej krivica godila, ali se mu še godí. Da je vsled tega zavedanja treba prikrajšane pravice tirjati, umé se samo po sebi.

(Konec prih.)

večnem, od katerega prihaja luč v človeško dušo — otemneti pred temoto, ki izhaja iz naravnih strastij. Ti človek bodi žival! In ti žival kroti svoje živalske nagone, da bi le mogel prav dolgo in veselo biti žival. To bi bila materijalizmu odgojevalna véda.“

Trde, oistre besede, pa vendar resnične besede. Na tak temelj zida nova paganska pedagogika svoje sanjarsko poslopje. Ali ni pozidano tako poslopje na pesek? Pride vihar, poslopje se razruši — pa ne samo — pod svojimi razvalinami pokoplje prebivalce — nesrečno človeško družbo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. maja.

Notranje dežele.

Višji pastirji *Dunajske nadškofije* izdali so gledé bodočih volitev v državni zbor skupni pastirski list, v katerem svoje vernike-volilce opominjajo, le takim možem pri volitvah svoje glasove dati, o katerih so popolnoma prepričani, da imajo v sebi še pravo versko prepričanje in strah božji. Nekaj vzvišenega čuti človek v svojem srcu, čitajoč tako ginljive besede duhovnih svojih voditeljev, kateri mu kažejo pravo pot po možeh, ki mu jih priporočajo. Prava pot! oj kdo bi se je ne želel, ko smo tako globoko zabredli v narodno-gospodarskem kakor tudi v verskem oziru. Gledé prvega jel nam je naraščati dolg, odkar so zadobile moč liberalne postave, gledé družega nam je pojemala pravna moč, odkar je bilo postavno dovoljeno vse tiskati in čitati, kar le ni v nasprotju z državnimi postavami. Naj se je katoliška cerkev, njena duhovščina in obredi še tako smešila, kaj se je gosposka za to brigala! Bolj ko so se, rajše je segalo ljudstvo po njih in z večjo slastjo je prebiralo take spise. To je versko prepričanje jelo spodjedati, dokler ga je res spodjedlo. Poglejte današnje kmečko surovino! Pa tudi tako imenovanih olikancev žalibog ne moremo zagovarjati. Naj se le pogleda, kaj taki vse po časnikih pisarijo. Kdo ji je vzrok? Pomanjkanje vere! Janez je od vojakov domú prišel in ta je povedal, da ni hudiča in ne pekla! no, po svetu je bil, marsikaj je videl in skušal, si mislijo drugi fantje, ta mora že kaj vedeti in od tistega trenutka so kakor sami hudiči, kedar imajo za groš šnopsa v sebi. Kdo je kriv temu? Liberalni poslanci prejšnjih let, ki so liberalne postave napravili. Prav imajo toraj katoliški škofje, da skušajo po tej poti zagažen svet zopet na pravi tir spraviti. Naj bi jih le povsod ubogali.

Konservativnim velikoposestnikom po *dolenji Avstriji* izdal je poljedeljski minister grof Falkenhayn volilni oklic, ki se opira na staro Avstrijo, t. j. na vladno sistemo tiste Avstrije, v kateri je imela cerkev še svojo veljavno besedo poleg države, na tisto Avstrijo, v kateri strupeni liberalizem ni še svojega strupa razlil po celi državi, s katerim jo je okužil od glave do nog! Grof pravi, da so se sedaj liberalci, ki so od leta 1873 do 1879 gospodarili, popolnoma umaknili. Čas je naš, kar nas je konservativnih Avstrijcev! Kaj da hočemo, povedali smo že takoj leta 1879 in pri tem ostanemo, kajti prepričali smo se, da je to Avstriji edino primerno postavodajalstvo, ki nas izvleče iz mlakuže, v katero so nas liberalci zavlekli. Iz tega vzroka hočemo, da se pravici v javnem življenji povsod pripozná njeno mesto; mi zahtevamo, da se napravi popolno soglasje med cerkvijo in državo, kakor je bilo pred liberalno dóbo; mi hočemo vresničiti ravnopravnost vseh narodov, ktera jim je zgodovinski vtemeljena in ustavoverski obljubljena, ob enem pa hočemo skrbeti, da bodo ustavne svobode vse narodnosti enako deležne; v državnem gospodarstvu hočemo napraviti ravnotežje, pri vsem tem pa tudi skrbeti, da bode Avstrija na zunaj vedno pripravljena, kakor se tej velevlasti spodobi. To vse hočemo doseči polagoma, kajti le na ta način se bode vse dobro zopet utrdilo in nam ostalo. Kar opravičenih želja deveta dóba državnega zbora ni izpolniti mogla, skušala jih bode deseta vresničiti.

Volilna dóba je gnjilobo bivše fakijske opozicije, ktera se je bila iz samih *nemško-liberalcev* sestavila, tako osvetila, kakor bi je najboljša električna luč ne bila mogla. Vse, kar je v Avstriji nemške krvi in še količkaj zdrave pameti, odteguje se sedaj, ko se je volilno gibanje pričelo od Adrije do ruske meje v Galiciji in od Spuža v južni Dalmaciji pa do Krkonosov na severu, strahovanju združene leveice. Nemški kmetje ob bavarski meji siti so svojih lažnjivih prerokov ravno tako do grla, kakor njihovi sotrpini okoli Dunaja, kjer so si svoje društvo „Mittelstrasse“ osnovali, ktero se s studom obrača od nemško-liberalcev. Veja za vejo, list za listom odpada od nekdanj tako slavljene ustavoverne stranke ali sedanje fakijske leveice in sama je ostala obstoječa iz zagrizenih Prusjanov, podobna drevesu, ki ga je debela in rogljata toča oklestila odzemši mu sadje in zelenje, da le gole in oguljene veje še kviško štrlé. Taka je sedaj liberalna razvalina, žalostni ostanki nekdanj tako slavljene ustavovernega tempeljna, v katerem so plesali okoli zlatega teleta — židovskega liberalizma. Pozno so se odprle sicer

oči ljudem, ki so bili do sedaj njihovi zavezniki; v marsičem bilo bi bolje, ko bi se bilo to popreje zgodilo. Dobro je pa vendar-le, kajti boljše enkrat, kakor nobenkrat! Pozno je sicer že za kmeta, ki je na Nemškem ravno tako vničen, kakor pri nas, ali še je upanje, da si opomore, ako bo še nadalje konservativna večina v državnem zboru prevagovala, ktera mora kmetijstvu škodljive postavbe ovreči in boljše v veljavo spraviti!

Madjari na Hrvaškem bodo v resnici narod zopet tako daleč tirali, kakor so ga o velikem Šmarnu leta 1883, kedar jim je razburjeni in obupani narod jel zobe kazati. Strahovanje v deželnem zboru, ktero se je sedaj v predsedništvu vkoreninilo, je za opozicijo od dne do dne neznosnej in vsem že do grla preseda. Ko je predvčeranjem član opozicije Obad v deželnem zboru še zadosti dostojno govoril, motil ga je predsednik neprenehoma, ter mu je konečno še celó besedo odtegnil. To je pa dr. Starčevića tako podkurilo, da je ves srdit rekel: „Če se nam tukaj pravica govorjenja odreka, iskali si jo bomo sami po ulicah!“ Ko bi se to vresničilo, se nova ustaja po trojedini kraljevini takoj prične in leto 1883 bilo bi zopet tukaj! Kaj bi pač javno govorjenje po ulicah drugega bilo, kakor oklie nastajo. „Udri, udri durch die Stadt, Madjaronom štrik na vrat!“ se v Ljubljani med topničarji večkrat sliši, ako so ravno dobre volje. Bog ne daj, da bi se razburjenemu ljudstvu po Zagrebu začelo to prepevati. Narodna stranka hrvaška, kakor se je do sedaj iz svojih poveljev svetu razvijala, res ni za drugega, kakor na škodo Hrvatov; ker le po madjarskem katekizmu hoče Hrvate izveličati za narodnost in narodno gospodarstvo, ter za njegovo izboljšanje se pa ne briga.

Vnanje države.

Lahom se je Rudeče morje že vtepati jelo, pa se jim bo še bolj; prav mogoče je, da se jim utegne še tako slabo goditi ondi, kakor se je svoje dni Faraonovi vojski zgodilo, če bi sosednji Abesinci le vedeli, da so torpedi na svetu. Abesinski kralj Janez jel jih je namreč silno grdo gledati in že namerava, da jih bo od vseh strani obkolil, potem pa — strl. Lah pač ne bodo dosegli tistega, česar so se od začetka nadjali, škode pa znajo prav veliko napraviti ne le sami svoji deželi, temveč tudi celi Evropi. Še nam je vsem v spominu, da je bila lanske leto kolera že prav pred našim pragom. Dokazano je, da so jo v Evropo zanesli Francozje iz Azije. Azija je že od nekdaj ognjišče marsikteri strupeni bolezni, posebno pa koleri. Lah ob Rudečem morji, ktero se med Azijo in Afriko pretaka, tudi nimajo še pisma v žepu, da bi bili nesposobni za prenašanje kolere in prav lahko se vsed tega letos prigradi, da jo bomo dobili, ker smo sosedje njihovi, kakor so jo lanske leto imeli na Laškem in Španjskem kot bližnji sosedje Francozov, kjer se je kolera zaredila iz istočne Azije tjekaj prenešana. To bode dobiček, ki ga bo najbolj gotovo Laška od svoje okupacije ob Rudečem morji imela, poleg nje pa tudi Evropa; drugega se ji ni nadjati. Pač pravijo, da bi Angleži abesinskega kralja lahko prisilili k-prijaznosti z Lah, pa ga menda ne bodo, ker se jim neki silno mudi iz Egipta.

Časniki trdijo, da so **ruske finance** tako razrite, da je sedaj še veliko manj upanja kakor pa kedar poprej taiste v red spraviti. Nekako pred dvajsetimi leti jeli so na to misliti, da bi se moral v denarstveni stan vendar le nekak red vpeljati in res je leta 1873 tedanji finančni minister Reutern prvič stopil v javnost z očitnim proračunom stroškov in prejemkov. Kmalo za tistimi napravili so nekak pregledni urad, „najvišji državni računski dvor“ imenovan. Kakor so potrpežljive številke na še bolj potrpežljivem papirju kazale, se je tu pa tam ob koncu leta res še kaj malega prihranilo, kar pa vse skupaj ni bilo nič drugega kakor na zgoraj in spodaj pesek v oči, da so vrhovni uradniki in častniki tem laglje kradli in kako kradli? tako, da si je v nekaj letih vsak grajščino pozidal! To se jasneje v rusko-turški vojski pokazalo, kjer so pri vojaški intendantci tolike tatvine na dan prišle, da bi bila cela kranjska dežela lahko tistega leta davek z njimi plačala! Do leta 1877 so imeli Rusi vsled javnih izkazov v državnem gospodarstvu navidezno ravnotežje. Leta 1877 prišel se je pa grozoviten primankelje, ki je od leta do leta rastel in je letos že v grozno svoto (4702 milijona rubljev) narastel. Koliko so k temu pripomogli veliki tatovi, katerih tudi po Ruskem ne zapirajo in ne obešajo, nam ni znano, lepo svoto so si pa izvestno „priborili“ in tista dejanja še dandanes izvršujejo, le z večjo opreznostjo.

Angleži kakor **Rusi** so oboji pri volji, da izročé zadevo o pretepu na 30. marca v presojo Danskemu kralju. Iz začetka so nekteri zahtevali, da naj se ruski kakor tudi angleški častniki, ki so bili pri tistem poboju kolikor toliko prizadeti, postavijo pred preiskovalno komisijo, pa so sprevidel, da bi bilo to za častnike razžaljivo, državam bi pa nobeni ne koristilo in so toraj to opustili, določivši se za razsodbo Danskega kralja. Kakor se bo ta izrekel, tistemu se bode obe velevalsti podvrgli in se bodo takoj na to v Londonu začele nadaljevati razprave za uravnavo meje. Za določitev podrobnosti pojde pa dotična komisija v Afganistan. Okolica Pendjehska ostane toliko časa nevtralna, dokler ne bodo razprave dognane. Tudi Rusi so se izrekli, da hočejo

svoje sprednje straže umakniti, kedar bo njena komisija s svojimi instrumenti tjekaj prišla. Tako se bo za sedaj odvrnila grozna vojska, ki bi bila lahko celo Evropo v ogenj spravila, če bi bili ob Dardanelah jeli topovi grometi. Odvrnjena je sicer angleško-ruska vojska, odpravljena pa še ni, kajti za Ruse je taista neizogibljiva, ako hočejo izvršiti oporoko Petra Velikega, Angleži se bodo pa vanjo gotovo utaknili, kar bi jim pa treba ne bilo in tako bodo morda kmalo topovi pokali, katerim je danes še nepripravljenost ene kakor druge države gromeča žrela zamašila.

Izvirni dopisi.

Od sv. Ožbalta pri Škofji Loki, 5. maja. „Ni je sreče brez nesreče, ali pa narobe,“ pravili so mi včeraj že bolj prileten oče, vulgo Janš. „Srečo je pač imela naša dekla, ker si jo je njena prijateljica izbrala za družico pri današnji poroki. To pa veste, da vsakega dekleta ne doleti taka čast vsako leto. To je posebno dobro vedela naša Marijana in zato se je tudi dolgo pripravljala. V ponedeljek zjutraj ob 5. uri je morala že biti v Škofji Loki z nevesto v cerkvi, naša hiša je pa dve debeli uri od mesta oddaljena, ... kaj bo če zaležim? Ob dveh zjutraj se še tako težko vstane, če bom pa še takrat začela premišljevat ali pojde postelja z menoj ali ne, bom gotovo zamudila. Ne, tega pa nikakor, ne! Prvič biti družica in še takrat zaležati, je vendar sramota, ktere si jaz kratko malo ne nakopljem na glavo. Kar nič spat ne pojdem! To je bil njenega dolzega modrovanja kratek pa trden sklep. In glejte, to je bila za njo druga sreča. Kako? Le poslušajte!

Že popoldan v nedeljo je bilo precej deževno, na večer pa so se začeli kopičiti oblaki, katerih se mi hribovec vselej vstrašimo. Germelo in bliskalo se je nepretrgano. Šli smo k počitku, ali je kdo spal, ali ne, tega ne vem, le dekla je šarila sem in tje. Kar se o pol polnoči posveti nenavadno svitlo, ob enem votlo zagrmí. Blisk in tresk bilo je h krati. Joj! moja marena gori! zaupije dekla. Ako huje škode ne bo, kakor tvoj stari dežnik vničen, se bo že še potrpelo, si mislim, ko naglo planem iz postelje. Hitro polijemo z vodo še tlečo lesovje dežnikovo, ker platno, dasi zelo mokro, je z velikim plamenom naenkrat zgorelo, na okajenem zidu se pa za dobro pēd široko do stropa pozná, da se tudi zarad strele dim kadi. V strahu pričakujemo, kje se bo še prikazal ogenj. Stikamo povsod, pripravljeni smo z vodo na večih krajih pod streho, da če mogoče v prvem početku ogenj zadušimo. Pa hvala Bogu! hujega ni bilo.

Drugi dan skupno ogledujemo kaj in koliko je škode povzročila strela. Glej tam pri dimniku, kako so plošče razbite, kopica jih tudi na tleh leži, tje je najpred tresčilo. Precej za hišo nad svinjakom je deska odtrgana, znamenje da tudi sem je iskra švignila, vendar pujem se ni nič hudega zgodilo, krulijo in jedó po navadi. Pa zid na voglu hiše kakšen je! Praske in globoke špranje se vidijo, tukaj je tudi doli šlo, potem pa pri odprtem oknu v sobico, kjer je vžgalo dekletov dežnik, potem se zgubilo v kot, mala luknjica nam kaže strele sled.

Druge večje škode ni, da si bo vse popraviljanje stalo do 50 gold. Bila bi pa lahko večja nesreča, ko bi dekli ne došla redka čast biti družica prijateljici. Zgoreli dežnik bil je namreč naslonjen pri zglavji njene postelje. Ker se je pa bala zaležati, in je bilo treba še to in ono pripraviti, zato ni to noč nič na svojo posteljo mislila. Bog sam vé, kaj bi se ji bilo pripetilo, ko bi bila strela ravno okoli njene glave švigala. Nekaj škode je res, tudi strahu smo veliko prestali, pa da le hujega ni, to se bo že še potrpelo. Saj pravim no: ni nesreče brez sreče!“

Tako je končal mož svoje pripovedovanje dopisnik Slovenec pa poroča vestno, kakor je čul vse na svoja ušesa, častitim bralcem v dokaz, da se tudi visoko v gorah sem pa tje kaj posebnega pripeti.

Y.

Iz Šmartna pri Litiji, 5. maja. Malokedaj pač dobiš, ljubi „Slovenec“, kak dopis iz naših krajev, ali pa če ga dobiš, še takrat ni nič veselega. Danes ti pa kar nič žalostnega ne poročam. Dan 1. maja je bil za nas prav vesel, pa tudi znamenitiši, kakor za druge ljude, če ravno se ga vsi veselijo. 1. maja je praznik dveh aposteljnov Filipa in Jakoba, tedaj dan malega oddihljeja, ker o taki priliki malo praznujemo, ker saj nekterih težjih del ne opravljamo in če moč, gremo tudi k sv. maši.

1. majnika je pa tudi god našega duhovnega očeta, prečast. g. Jakoba Rusa. Na predvečer so jim peveci za vezilnico nekaj lepih pesmic zapeli. Bog jih nam ohrani še mnogo let!

Gosp. dekan in farani smo imeli letos pa še posebno veselje. Gosp. Miroslav Knut, tukajšnji hišni posestnik, je 1. maja prestopil v katoliško cerkev ter bil po preč. gosp. dekanu v taisto sprejet. Upamo, da se te stopinje ne bo kesal.

S Hrvaškega, 4. maja. (Virtuoz na goslih g. Franjo Ondříček.) Med današnjimi godei zavzema skoraj da prvo mesto češki umetnik, g. Fr. Ondříček. Na poziv ljubiteljev glasbe prišel je ta za nekoliko dni tudi na Hrvaško in sedaj, ko je našo deželo očaral s svojo igro in se je že tudi vernil na Česko, naj o njem in njegovi igri, ki se zamore res prekrasna imenovati, tudi „Slovenec“ spregovori par besed; saj so bili tudi hrvaški listi za časa njegovega bivanja v deželi, polni hvale za njegove mojsterske koncerte.

Pokojni Krežma bil je slaven goslar, in ga je hrvaški narod tudi ceniti znal, kar je po njegovi smrti dokazal s tem, da je truplo umrlega iz Frankobroda dal prenesti v Zagreb in mu v domači deželi priredil častni sprevod. Krežma je umrl v mladih letih in opravičena je bila nada, da bode pri svoji nadarjenosti dovršeno rabil gosli.

Česar se je pri Krežmi še nadejalo, to je gosp. Ondříček že dosegel, on je dovršen umetnik. Če ga človek čuje igrati, misli si precej, dalje priti ni mogoče. Ko je bival na Hrvaškem ter dajal koncerte v Zagrebu, Sisku, Karlovcu in Varaždinu, pisale so novine o njem mnogo in ga hvalile, ali nobene niso prinesle kritike o njegovi igri, ker ta se ne dá kritikovati.

Hrvaški listi dejali so toraj o njem, da za njegovo igro najdejo eno samo besedo, in ta je „divno“, pa brez vsake opazke.

Zares; kdo zamore tako svoja čutila na goslih izraziti, kakor jih gosp. Ondříček v „legendi“ od Wieniawskiga in v Schumanovi „Večerni pesni“? Velika je tudi njegova spretnost in hitrost v igri, kakor smo to slišali v „mazurki“ od Wieniawskiga in v „Českich plesovih“ od umetnika samega. Posebno „divno“ je igral Varijacije iz Paganinijevoga „Hexentanz“. Flageoletni glasovi so čisti bili ko zvončki; „pizzicato“ njegov pa je nedosegljiv.

Pred svojim odhodom iz Hrvaškega priredil je Ondříček tretji koncert v Zagrebu, pri kateri priliki e na občno prošnjo igral Drořákov A-moll in Beethovnov D-dur koncert. Polna „Sokolova“ dvorana izbranega mestjanstva in odličnih tujcev bila je dokaz, da hrvaško občinstvo zná ceniti glasbeni vžitek, kakoršen se zamore slišati samo v velikih mestih. „O igri sijajnega gosta, piše „Pozor“, tro-siti besede, bilo bi odveč, ker o njegovi umetniški slavi vé že ves muzikaličen svet. Vspeh njegove igre bil je gorostasen, sprejet z najburnejšem ploskanjem, ter bode ostal v vgodnem spominu njemu in vsemu občinstvu.“

—g.

Domače novice.

(Prva seja novega mestnega odbora) bila je sinoči, ktere se je vdeležilo 29 odbornikov.

Za župana izvoljen je bil zopet bivši župan g. Grasselli z letno nagrado 2000 goldinarjev in 400 goldinarji odškodnino za stanovanje. Izvoljen je bil enoglasno, za ktero zaupanje se je župan Gasselli jako toplo zahvalil.

Za podžupana izvoljen je gosp. Vaso Petričič.

Nato se prične volitev posamičnih odsekov.

V magistratni odsek voljeni so gg.: dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, Mihael Pakič, Vaso Petričič, dr. Tavčar in inž. Fr. Žužek.

V personalni in pravni odsek gg.: dr. Dolenc, Iv. Murnik, dr. Papež, Ludovik Ravniher in dr. Zarnik za načelnika.

V finančni odsek gg.: Ivan Gogola, Ivan Hribar, Alf. Ledenig, Vaso Petričič za načelnika, Franc Ravnikar, dr. Staré in dr. Tavčar.

Za oddelek v podporo ubogih gg.: J. Geba, Tomo Zupan, Iv. Počivalnik, Jak. Škrbinec in Karol Žagar.

V šolski odsek gg.: dr. Dolenc, I. Gogola, Ig. Valentinčič, Ljud. Ravniher, dr. Zarnik in T. Zupan za načelnika.

V policijski oddelek gg.: dr. Bleiweis-Trsteniški za načelnika, A. Klein, A. Ledenik, Fr.

Trtnik, Karol Žagar, Henrik Ničman in Ignacij Valentinčič.

V stavbeni odsek gg.: Fr. Kolmann, Iv. Murnik, Sr. Noll, M. Pakič, Fr. Potočnik, Ivan Velkavrh in Fr. Žužek za načelnika.

Za olupševalni odsek gg.: Ig. Valentinčič, Iv. Hribar za načelnika, Fr. Kolmann, dr. Papež, Fr. Ravniher, dr. Josip Staré, J. Tomek in Ivan Velkavrh.

Člani vodovodnega odseka so gg.: Iv. Hribar, V. Petričič, Fr. Potočnik, Jos. Tomek in Fr. Žužek.

V ravnateljstvo za užitnino so voljeni gg.: Ivan Hribar, A. Klein in Alfred Ledenig.

Ravnateljstvo klavnice sestavilo se je iz gg.: dr. Bleiweisa, Ničmana in Pakiča.

(Volilni shod) za državne volitve bo danes zvečer v Ljubljanski čitalnici ob 7. uri.

(Farni konkurz) delal je te dni edini č. gosp. Andrej Karlin, kaplan v Šentjurju pri Kranji.

(Šmarnice v stolni cerkvi.) Kakor je lani P. Karl Hünner meseca majnika pri večernih nemških Šmarnicah v stolni cerkvi gradil in sadil duhovni vrt naši ljubi Gospej, tako gradi in zida letos P. Makso Klinkowström S. J. duhovno poslopje v naših sreih. Na večer pred prvim majnikom razvil nam je vso osnovo, češ, ozirali se bomo na presveto srce Marijino ter primerjevamo s svojim lastnim premišljevali, kako naj se ravna le-tó, da bode Mariji na čast, nam pa v časno in večno korist. Razlagal je nato prvi dan posebno zvanje ali visoki poklic D. Marije, drugi njeno brezmadežno spočetje, tretji in četrti njeno mirno in priprosto ali redovno, in peti njeno milosti polno srce, ter kazal, kako tudi mi živimo po svojem poklicu, skrbimo za krstno nedolžnost ali zgubljeno pridobimo v sv. pokori, kako si prizadevajmo za ljubi mir, za priprosti ali pravi red v srcu in vsem svojem dejanji, kako hvaležni bodimo za prejete milosti. Govori so učeni, učenim in olikanim namenjeni, vzlasti moškimi. O da bi se ravno ti ne umikali in ne utegovali tolikanj duhovnim dolžnostim in cerkvenim zapovedim! Glas govornikov je sicer trd, osoren, beseda pa izvrstna, da bi si jo človek rad za njim koj tiskal. Da, vtiskujmo si zlate resnice o letošnjih Šmarnicah v spomin in v srce ter se po njih z Marijino pomočjo ravnamo v svojem življenji, in nikomur ne bode žal na veke!

(Imenovanje.) Finančni tajnik g. Martin Golf postal je finančni svetnik pri c. k. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. Značaj in naslov omenjenega dostojanstva imel je g. Golf že poprej.

(Zaplenjen) je bil včerajšnji „Slov. Narod“ zaradi dopisa iz Knežaka, kjer so si mislili vstanoviti bralno društvo na podlagi pravil, kakor jih ima Zagorsko bralno društvo, katero se je lansko leto vstanovilo. Vlada pa Knežacanom prepisanih Zagorskih pravil potrditi ni hotla, rekše, da so nekateri paragrafi nejasni.

(Pogreb) postreljenih otrok Franca Koširja je bil včeraj popoldne veličasten v pravem pomenu besedo. Ljudi je privrelo skupaj silno veliko. Vdeležili so se ga tudi gimnazijalci z gg. vodjo in nekaterimi profesorji, ker je bil starejši sin učenec v prvi latinski šoli. Razburjenje med ljudstvom na zblaznelega očeta je silno.

(Franc Košir), morilec svojih otrok, je na Žabjeku v silno obupnem stanu. Nič ne je in nič ne pije ter se po celem životu trese.

(Na deželni kmetijski šoli v Gorici) (slov. oddelek, se bodo poluletnje preskušnje 11. tek. meseca od 9. do 11. ure dopoldne vršile, h katerim podpisano voditeljstvo vabi vse prijatelje kmetijskega napredka, posebno pa posestnike v prav obilnem številu. Za voditelja: Fr. Žepič.

(Avstrijska zastava prepovedana v Tržaški okolici!) Dobro še vemo, koliko razburjenosti napravila je prepoved Slov. Bistriškega župana lansko leto, da se ne sme ondi pri nekem javnem shodu Slovencev razobesiti c. kr. črno-rumena državna zastava, s katero so hotli Slovenci pokazati, pod katerim praporom da se čutijo varne. Škandalozna tista prepoved se je razglasila z enakim studom po vseh dobroavstrijskih listih in se je povsod obsojala. Človek bi bil mislil, da je bil ta slučaj prvi in poslednji. Toda kaj še! V sv. Križi, pol ure od Nabrežine imeli so Tržaški Slovenci nekaj volilen shod, ne kterege se jih je mnogo sešlo. Razobesili so slovenske in državno zastavo, Župan Svetokriški pa, —

sram ga bodi! — je pa oboje prepovedal, češ, da so nevarne javnemu miru! Državna zastava nevarna javnemu miru? Svet, ali si že čul kaj takega v Avstriji? Pač bi utegnili javnemu miru nevarna postati pri ljudeh, ki jo črtijo in to so laški in nemški irredentariji! Med nami Slovenci pa črno-rumena zastava še nikdar ni bila povod pretepev ali drugega kaljenja javnega miru! To je toraj v Avstriji drugi slučaj, da se je razobešenje črno-rumene zastave prepovedalo od človeka, ki stoji na najspodnjem klinu državne oblasti. Ali smo v Avstriji res že tako daleč, da se državni služabniki, če tudi na najspodnjem klinu, norčujejo z državnega prapora, da ga celó prepoveduje? Da tako postopanje še vedno za prazne šale smatramo? Naj jih, kdor jih hoče, mi jih ne moreme, ker nas zbadajo v srce!

(„Gikorijs“) najnovejše irredentarsko društvo v Trstu, ki se je iz tega namena osnovalo, da bi slovenske kmete na svoje limance lovilo, pričelo je neslavno svoje delovanje s tem, da hodi po okolici sleparit in ljudi dražiti. V nedeljo popoldne ščuvali so člane društva „Edinosti“ v sv. Križi zbrane, da so jih morali poslednji pod kap posaditi. Naj bi vendar Tržaški Slovenci na merodajnem mestu na Dunaji potrebne korake storili proti Garibaldijanskemu društvu „Concordia“, da se mu Avstriji sovražno delovanje vstavi, ako v Trstu ne dobé ušesa, katero bi jih poslušati hotelo. Društvo, ki je iz ljudi državi in cesarski družini sami sovražnih sestavljeno, v Avstriji nima pravice obstanka! Kedaj bi mu bil že Bismark posvetil, če bi se bilo na Nemškem tako društvo osnovalo.

(Iz poštne hranilnice.) Pred seboj imamo okrožnico uradovo z računom za mesec april. V tem mesecu se je 187.401krat vložilo 20.483.207 gl., izvzelo pa 66.950krat za 19.468.168 gld.; na VII. skupino (Tirol-Primorje-Dalmacija) pride 10.997 vlog za 1.779.796 gld. in 3212 izplačil za 1.348.063 gl., na VIII. skupino (Štajarska-Kranjska-Koroška) 13.227 vlog za 1.461.763 gld. in 3250 izplačil za 452.951 gld. Od 12. januarja 1883 do konca omenjenega meseca se je vložilo 132.768.444 gld., izplačalo 111.315.755 gld. — Rentnih knjižic je 7184 v vrednosti 3.346.750 gld. Vložitve knjižic je v prometu 460.140, med temi 8643 nemško-slovenskih. — Gibanje na borzah v obče, na Dunajski posebi, bilo je podobno vremenu aprilovemu; papirji so brez vsakega reda padali in zopet rastli, kakor je pač pihal veter po obzorji političnem. Zlata renta gibala se je med 107'95 in 104'50, srebrna pa med 83'50 in 79'75. V neuradnem delu okrožnice je poročilo o snovanji poštne hranilnice na Ogerskem, potem sestavki o hranilnicah v obče, in zopet o „šolskih“ posebej. Okrožnica sklepa s sledečimi vrsticami: „Der Rechenschaftsbericht des k. k. Postsparkassenamtes für die Zeit vom 12. Jänner 1883 bis 31. December 1884 wurde an leitender Stelle in sehr eingehender sachgemässer Weise von der Zeitschrift „Slovenec“, ferner in der „Gospodarstvena priloga“ des „Sl. Gospodar“ besprochen.“ Iz priloge, ki priobčuje številke v zgubo zašlih knjižic, dostavimo, da je število istih 1213, med njimi 17 slovenskih, zadnja od teh pri sv. Jakobu v Slovenskih goricah.

Razne reči.

— Grozen dogodjaj doživeli so pred nekoliko dnevi v Herzeg Sellesu v baranski županiji. Kmet Ivan Sekač, pijači silno vdan, prepisal se je neprestano s svojo ženo Marijo, o kateri je imel tudi sumnjo, da mu ni verna. Z nesrečnico je tako grdo ravnal, da je bilo nanj nejevoljno vse selo, ter so najoglednejši ljudje v selu njenega očma sklonili, da jo nazaj vzame v svojo hišo. Vsa stepena, blede in bolna preseli se reva v stanovanje svojih starišev; ali njen mučitelj nadlegoval je je tudi tukaj in zahteval, da se verne zopet k njemu. Neko nedeljo prišel je zopet in počel jo je nagovarjati, da bi šla z njim. Ker se mu ne vdá, potegne nož iz zapasa, ter jo prebóde. Ko so njeni stariši videli kri teči iz rane, planejo nad Ivana; ali on počne mahati z nožem in bi jih bil morda tudi poklal, da se ni ta trenutek zrušil na tla zadet od kroglice, katero je izstrelila iz starega samokresa njegova žena. Ona ga je hotla samo prestrašiti, pa ko je videla, kaj je naredila, omedlela je in se zgrudila tudi ona na tla. Mar li ni grozen tak prizor? Nasledek je pijančevanja — pa ravno pijanec se ne zmeni za take izgleda, ampak čaka, da ga pogubi lastna gnjusna strast.

— Šestletna deklica na potovanji. Pred nekoliko dnevi peljala se je z železnico skoz Črno-

vice šestletna deklica, ki potuje čisto sama iz Londona v Bukarešt k tamošnjim svojim rojakom. Mlada Angležinja, sirota brez očeta in matere, je potom kazala popotnikom prošnjo sestavljeno v 12 jezikih, v kateri je prosila, da naj ji gredó med potjo na roko. Njeni sopotniki jo niso samo varovali in na poti za njo skrbeli, ampak so jo tudi bogato obdarili.

Telegrami.

Niš, 4. maja. Kralj Milan je danes skupščino zaključil, nekoliko pozneje so se pri njem poslovili na jako srčno poslanci.

Rim, 5. maja. Razpokline žrela ne Vezuvu vznemirile so bližnje prebivalce, ki se bojé da bi se žrela ne pogreznilo. Lava se je pričela počasneje izlivati.

Berlin, 5. maja. Umrl je nemški general-konzul za zapadno Afriko dr. Nachtigall na parniku „Möve“ dné 20. aprila na morji. Ranjki je bil sloveč potovalec po Afriki.

Umrli so:

1. maja. Antonija Ovač, delavčeva hči, 2½ mes., Karlovska cesta št. 22, vodenica.

2. maja. Janez Gärtner, konduktarjev sin, 7 let, Barvarska steza št. 6, davica. — Marija Moller, strojevodja žena, 46 let, Travnjske ulice št. 5, jetika.

V bolnišnici:

1. maja. Luka Hartmann, poštni sluga 43 let, jetika. — Leopold Geiger, delavčev sin, 3½ mes., Atrophie. — Neža Trampuš, delavka, 55 let, srčna hiba.

Tujci.

4. maja.

Pri **Malicu**: Reiling, trgovec, iz Monakovega. — Henrik Petersen, rudniški posestnik, z Dunaja. — Bartolič, Jakovitz, Regul, Lautner, Gruner, trgovci, z Dunaja.

Pri **Slonu**: A. Drabek, c. k. fregatni kapitan, z Dunaja. — Ernst Gleim, višji nadzornik, z Dunaja. — Gärber in Richter, trgovca, z Dunaja. — Arbré, ravnatelj japonske družbe, z Dunaja. — Peter Valentinuzzi, trgovec, iz Vidma. — Karl Ribi, c. k. ravnatelj, iz Mariana. — Anton Domladič, posestnik, iz Il. Bistrice. — Andr. Karlin, duhovnik, iz Št. Jurja.

Pri **Bavarskem dvoru**: Robert Sehorn, ljudski pevec, z družino, z Dunaja. — Oton Kuster, posestnik gostilne, iz Celja. — Anzelm Muri, lesni trg. z Jezera.

Pri **Južnem kolodvoru**: N. Tropolovitz, trgovec, z Dunaja. — Karl Friedmann, monter, iz Gradea. — Frane Hellmann, c. k. nadinženir, iz Tridenta. — Josip Dekleva, posestnik, iz Postojne. — J. Mulitsch, fabrikant, iz Gorice. — Peter Edlinger, zasebnik, iz Spitala.

Pri **Avstrijskemu caru**: B. Troyer, trgovec, iz Beljaka.

Pri **Virantu**: Emilija Triller, uradnikova soproga, iz Rudolfovega. — Oton Clementy, grajščak, Alojzij Reybock, J. Klemene, z Vesele gore. — Frane Modic, trgovec, iz Lahova. — Janez Šušteršič, trgovec, iz Semiča. — Janez Faiblič, posestnik, iz Soderšice. — Frane Podboj, posestnik, iz Ribnice.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

6. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 80 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 15 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	107 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	98 „ 05 „
Akcije avstr.-ogerske banke	851 „ — „
Kreditne akcije	287 „ 70 „
London	124 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 83 „
Ces. cekini	5 „ 84 „
Nemške marke	60 „ 85 „

Zahvala.

Podpisani izrekuje v imenu obdarovanih pogorelecev v Dolenji vasi prečast. g. dekanu Martinu Skubicu in vsim Ribniškim farmanom, ki so veliko svoto — še čez 78 gl. — za uboge pogorelece darovali, najprisrčnejši zahvalo.

V Dolenji vasi, 4. maja 1885.

Jožef Jaktič, župnik.

Glasovir s 6 oktavami

še dobro ohranjen, je na prodaj ter se dobi po prav nizki ceni. Več pové opravništvo „Slovenca“.

Umetne

(13)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Tisk „Katoliške“ Tiskarne v Ljubljani.